

Pohledávky obcí 2015

Pohledávka jako majetek obce

§ 38 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, uvádí základní povinnosti obcí při hospodaření a nakládání s majetkem:

- Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.
- Obec je povinna chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení.
- Obec je povinna trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.

Typy pohledávek obcí

Pohledávky obcí je možné rozdělit podle způsobu jejich vzniku na:

- 1) Pohledávky vzniklé z občanskoprávních smluv a vztahů (smlouva o nájmu, kupní smlouva, náhrada škody, atd.). Sem patří i pohledávky obecních příspěvkových organizací.
- 2) Pohledávky vzniklé ze správní činnosti obce (daně, poplatky, pokuty, odvody, atd.)

Pohledávky vzniklé z občanskoprávních smluv a vztahů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, sjednocuje úpravu smluv a vztahů, z nichž mohou pohledávky vznikat a klade přitom velký důraz na smluvní volnost stran.

Pro správné hospodaření s pohledávkami je klíčové, aby byly vždy řádně smluvně zakotveny (důvod, výše, splatnost, určitost) a případně i zajištěny.

Nový občanský zákoník pracuje oproti původnímu zákoníku častěji s pojmem „dluh“ a tato terminologie je postupně přenášena do souvisejících právních předpisů (viz. § 85 zákona o obcích: *„f) vzdání se práva a prominutí pohledávky dluhu vyšší než 20 000 Kč“*).

Exekuční titul

Je-li pohledávka řádně smluvně zakotvena, nebývá zpravidla problém případného dlužníka úspěšně žalovat o zaplacení dlužné částky a vydobýt si tak k pohledávce prostřednictvím soudního rozhodnutí exekuční titul.

Exekučním titulem je rozhodnutí nebo jiná listina, vydaná k tomu oprávněným orgánem, sloužící jako podklad pro exekuci, pokud není dobrovolně splněna povinnost v něm obsažená.

Ke zvýšení šancí na realizaci pohledávky lze ve smlouvě nebo i mimo ni použít zajišťovací nebo utvrzovací prostředky uvedené v občanském zákoníku.

Zajištění dluhu

Zajištění dluhu spočívá v možnosti věřitele, který se nedočkal plnění od dlužníka, uspokojit svou pohledávku jiným způsobem. Patří sem:

- 1) Zástavní právo (§ 1309 an. OZ),
- 2) Podzástavní právo (§ 1390 OZ),
- 3) Zadržovací právo (§ 1395 an. OZ),
- 4) Ručení (§ 2018 an. OZ),
- 5) Finanční záruka (§ 2029 an. OZ),
- 6) Závdavek (§ 1808 OZ)

Utvrzení dluhu

Utvrzení dluhu nezajišťuje vymožení pohledávky jiným způsobem, ale slouží především jako preventivní prostředek a k posílení procesní pozice věřitele. Patří sem:

- 1) Uznání dluhu (§ 2053 an. OZ)
- 2) Smluvní pokuta (§ 2048 an. OZ)

Vymáhání dluhu

Dluh vzniklý z občanskoprávních smluv a vztahů lze vymáhat:

- 1) Soudním výkonem rozhodnutí
- 2) Exekucí prostřednictvím soudního exekutora

Provedení soudního výkonu rozhodnutí zajišťuje **soudní vykonavatel** podle občanského soudního řádu.

Exekuci provádí **soudní exekutor** podle exekučního řádu.

Při rozhodování o způsobu vymáhání pohledávky přitom platí, že soudní výkon rozhodnutí zpravidla trvá déle, ale je levnější, zatímco exekuce je nákladnější, ale rychlejší.

Nevymahatelné pohledávky

Vede-li obec v účetnictví pohledávku, jejíž vymáhání se prokazatelně jeví jako neúspěšné, nebo by náklady spojené s vymáháním převýšily pohledávku samotnou, může v závislosti na charakteru pohledávky buď **dočasně upustit od vymáhání** pohledávky (pohledávka nezaniká) nebo v souladu s § 85 písm. f) zákona o obcích rozhodnout o jednostranném **prominutí dluhu** (dluh zaniká).

O prominutí dluhu do 20.000,- Kč rozhoduje rada obce, nad 20.000,- Kč rozhoduje zastupitelstvo obce.

Pohledávky vzniklé ze správní činnosti obce

K vymáhání peněžitých pohledávek ze správní činnosti obce slouží daňová exekuce.

Vymáhajícím orgánem a zároveň v pozici oprávněného je správce daně, který kromě využití tohoto typu exekučního řízení může podat i návrh na provedení exekuce prostřednictvím soudního exekutora.

Právní úprava daňové exekuce je obsažena v zákoně č. 280/2009 Sb., daňový řád a podpůrně využívá zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád.

Pohledávky vzniklé ze správní činnosti obce

Podrobně je průběh daňové exekuce vysvětlen v prezentaci umístěné na stránkách Olomouckého kraje [ZDE](#).

I v daňovém řízení je možné odepsat nedobytnou pohledávku a to postupem dle § 158 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon explicitně zdůrazňuje skutečnost, že odepsáním pohledávka nezaniká, ale trvá dále. K definitivnímu zániku pohledávky dojde až uplynutím lhůty pro placení daně dle § 160 daňového řádu.